Namibië
Botswana

Juli – Augustus 2005

Anne Vaeck

Peter Cuypers

© Anthologie, Riemstraat 18, 2000 Antwerpen

Namibië
Botswana

Juli – Augustus 2005

Peter & Anne Cuypers – Vaeck

Impressies van een reis door

Peter & Anne Cuypers – Vaeck

Alan – Suzanna – Celine – Iris

Walter & Lieve De Raedt – Tersago

Roeland – Joris

Indrukken van een reis door het woestijngebied van Namibië en Botswana

Het woestijngebied van Zuid-Afrika, Namibië en Botswana strekt zich uit over meer dan 1000 x 1000 km en hoort samen met de Sahara bij de dunst bevolkte gebieden van Afrika. Het schaars begroeide land bestaat hoofdzakelijk uit zand en stenen. Er is nauwelijks water, rivieren staan meestal droog en meren zijn witgeblakerde kale vlakten, met andere woorden woestijn.

Zuid-Afrika

Onze reis vat aan in het zuidelijkste puntje van Afrika, omdat onze auto's via de haven van Kaapstad werden verscheept. Kaapstad is druk, maar niet ver daarbuiten heeft de natuur al de overhand. We moeten op onze tanden bijten om op weg naar het noorden niet overal te stoppen. We willen zo snel mogelijk de grens tussen Zuid-Afrika en Namibië bereiken, waar de Oranjerivier in de Atlantische Oceaan uitmondt. Hier begint de woestijn en groeien alleen nog maar vreemde planten. Land- of tuinbouw is er onmogelijk, wat het dorre gebied nagenoeg onbewoonbaar maakt. Toch ontstonden aan de kust bruisende stadjes, vanwege de diamanten die op het land en in de oceaan worden gevonden.

Het eerste doel van onze reis is Richtersveld, een bergwoestijn aan de Oranjerivier, die nooit droogvalt en als een blauwgroene slinger door het dorre landschap kronkelt. Aan de oevers van de rivier laten slangenhalsvogels hun vleugels drogen in de zon. Bonte ijsvogels scheren pijlsnel over het water en duiken kaarsrecht omlaag om een visje te vangen. Hoewel er in de bergen geen riviertjes klateren, het er nauwelijks regent en overdag zelfs in de winter snikheet is, groeien er de meest bizarre vetplanten, waaronder kokerbomen, aloë's en het typische halfmensie dat alleen in Richtersveld voorkomt. De bergen schijnen in de verte paarsrood en de kleur van het zand varieert van geel tot roestbruin.

We vervolgen onze reis naar het Transfrontier Kgalagadi Gemsbokpark, een stukje Zuid-Afrika dat tussen Namibië en Botswana is geprangd. Door het gebied van rode met grassen en camel thorn acacia's begroeide duinen lopen twee droge rivierbeddingen waar, als er genoeg regen valt tussen december en maart, wat water stroomt. Dit verschijnsel doet zich maar om de tien jaar voor. Omdat de rivierbeddingen relatief smal zijn en worden afgezoomd door een hoge duinenwal, kan je de grote kuddes gemsbokken, springbokken en struisvogels van dichtbij zien. Ook blauw wildebeest en rood hartebeest komen aan de drinkplaatsen in de rivier hun dorst lessen. Het luipaard jaagt 's nachts, maar kan je overdag lui sluimerend op een dikke tak of in de holte van een grote boom bespieden. Jachtluipaarden daarentegen zijn overdag actief. Ze komen na hun namiddagjacht naar de drinkplaats, rusten wat in de schaduw van een boom, staan weer op en verdwijnen statig achter een rode duinrug.

Namibië

Onze reis door Namibië begint in Lüderitz aan de Atlantische kust, waar de eerste diamanten op het strand werden gevonden. Het spookstadje Kolmanskop herinnert bijna levendig aan het toenmalige leven in de woestijn. In dit stukje van de Namib Desert weten zelfs de nazaten van de verwilderde Duitse paarden wonderwel te overleven. Ze zijn wat kleiner dan hun voorouders en hebben zich aangepast aan het leven in de woestijn. Sommige jaren valt er zo weinig regen dat vele paarden uitmergelen tot wandelende geraamtes en bezwijken onder de droogte. Daarom werd een waterput geboord, waardoor je met een beetje geluk soms een kudde van meer dan honderd paarden in alle tinten van voskleurig over donkerbruin tot zwart kan zien.

Sossusvlei in de Namib Desert is het volgende wonder op onze tocht. De dieporanje duinen torenen driehonderd meter hoog boven de met acacia's omzoomde pannen uit. Boven op de duintoppen verplaatst de harde wind het zand naar de andere kant van de helling. Kleine, lichtere plantendeeltjes waaien mee over het oppervlak en dienen als voedsel voor kevers en reptielen die in het zand leven. De klim naar boven is moordend in de hitte. Bij elke stap omhoog, zak je bijna even diep weer in het zand weg. Hoewel het er in juli en augustus hartje winter is, brandt de zon onverbiddelijk. In de winter daalt de temperatuur 's nachts tot dicht bij het vriespunt.

Het volgende stadje aan de kust op onze reisroute naar het noorden van Namibië heet Swakopmund. Niet alleen de naam is Duits, ook de huizen ogen opvallend Duits en een groot deel van de bevolking is van Duitse afkomst. De officiële taal van Namibië is Engels. De meeste mensen spreken niet alleen Engels, maar ook Duits, Afrikaans en diverse lokale talen. Het Duits is een restant van het Duitse kolonialisme en de bezetting tijdens de wereldoorlogen. Na de Tweede Wereldoorlog waren Namibië en Botswana Zuid-Afrikaans protectoraat. Ten zuiden van Swakopmund volgen we de bevreemdende Welwitschia Drive. De rit voert door de kustwoestijn. In dit maanlandschap heeft een fragiel ecosysteem van mossen en welwitschia's zijn bestaan uitsluitend te danken aan het vocht van de kille mist die nu en dan uit de oceaan komt opzetten. Dit is de enige bron van water, want het regent er nooit.

De Skeleton Coast, verder naar het noorden, heeft zijn naam niet gestolen. Het strand is bezaaid met walvisgeraamtes, zeehondenschedels en andere skeletten, waartussen kriskras hyenasporen lopen. Je kan haast niet naast de aangespoelde schelpen, knoken en het wrakhout stappen. Gestrande schepen geven de mistige westkust nog wat extra mystiek. De koude Benguela golfstroom jaagt tegen de morgen de dikke mist soms tot 30 km het binnenland in. In de winter (juli en augustus) komt de wind hoofdzakelijk uit de zee en kan het tot laat in de namiddag duren voor de zon door de mist breekt. Het vocht en de stijve bries maken het onaangenaam koud.

Kaokoland, in het uiterste noordwesten van Namibië aan de grens met Angola, is de wildste en avontuurlijkste streek van het land. Een 80 km brede zandwoestijn scheidt Kaokoland van de zee. Dit privédomein met zijn hoge duinen is onbewoond, met uitzondering van een luxueuze lodge, waar je alleen per vliegtuig naartoe kan. In Kaokoland wonen traditionele Himba en Hererostammen. De halfnaakte Himbavrouwen smeren zich nog steeds in met oker en dragen een rokje van dierenhuid. De Hererovrouwen daarentegen hebben de lange jurken met veellagige rokken van de kolonisten overgenomen in combinatie met een kunstig gewikkelde hoofddoek. Het gebied is echter zo uitgestrekt en zo ruig dat je er nauwelijks mensen ontmoet. In de uitgedroogde rivierbeddingen van Kaokoland zoeken woestijngiraffen met hun lange paarse tong voorzichtig wat eetbare blaadjes tussen de venijnige doornen van de reuzegrote acaciabomen. Deze bomen geven meer dan voldoende schaduw voor twee auto's, twee tafels en tien stoelen. De woestijnolifanten hebben zich ook aangepast aan de droogte in de halfwoestijn. In kuddes van een tiental dieren steken ze soms de kale bergpassen over van vallei naar vallei. Op de hellingen grazen bergzebra's.

Zoals Kgalagadi staat ook Etosha op ons programma van geboekte parken. De campings zijn er veilig omheind, maar toch kan het hek de jakhalzen, die altijd uit zijn op de restanten van een maaltijd, niet buitenhouden. Ook mangoesten en honingdassen storen zich niet aan de

ANGOLA
ZAMBIE
NAMIBIE
BOTSWANA
ZUID-AFRIKA
Namibe
Lubango
Mongu
Ondjiva
Ombalantu
Enana
Oshakati
Opuwa
OVAMBOLAND
Rundu
SILOWANA
Katima Mulilo
Livingstone
Kasane
CAPRIVI
KAOKOLAND
Etosha Pan
Sesfontein
Hoanib
Tsumeb
Tsumkwe
TSODILO
OKAVANGO DELTA
MABABE
AHA HILLS
KAUKAU VELD
Outjo
Otjiwarongo
Maun
Makgadikgadi
Brandberg
Omaruru
ERONGO
Kranzberg
Karibib
DAMARALAND
Ghanzi
Central Kalahari
Swakopmund
Windhoek
Gobabis
Walvis Baai
Sandwich Bay
Ilhea Point
Conception Bay
Meobbaai
Rehoboth
KALAHARI DESERT
Mochudi
Molepolole
Gaborone
Kanye
Mariental
Maltahöhe
NAMAQUALAND
Mabuasehube
Sossusvlei
SCHWARZRAND
Kgalagadi
Tshabong
Mmabatho
Hottentotbaai
Lüderitz
Diaz Point
Elizabeth Bay
Bethanien
Keetmanshoop
Twee Rivieren
BOPHUTHATSWANA
Atlantische Oceaan
HUIB-HOCHPLATEAU
Fish river
Schroffenstein
GROOT KARASBERGE
Karasburg
Gakarosa
Toto
KAAP PLATO
Stilfontein
Klerksdorp
Welkom
Upington
Richtersveld
Oranjerivier
Kimberley
SKELETON COAST
NAMIB DESERT
0 100 200 300 400 km

aanwezigheid van de kampeerders en bouwen verwoed nesten op het kampeerterrein. De campings kijken uit op een drinkplaats die 's nachts verlicht is en waar je olifanten, neushoorns, leeuwen en hyena's van dichtbij kan zien.

Tsumkwe, aan de grens met Botswana, is de hoofdplaats van de Bosjesmannen. De oorspronkelijke woestijnbewoners zijn klein en hebben fijne gelaatstrekken en een slanke lichaamsbouw. Ze leven al duizenden jaren van de jacht en de pluk in de Kalahariwoestijn en kennen vele technieken om water te vinden en te bewaren. Zo slaan ze water op in struisvogeleieren en weten ze welke planten water bevatten. In de omgeving groeien kolossale baobabs, sommige met een omtrek van meer dan dertig meter. Het bos wordt niet alleen door Bosjesmannen, maar ook door olifanten bewoond. Die bosreuzen zaaien soms paniek wanneer ze vernieling aanrichten in de dorpen van traditionele hutten uit takken en klei.

De weinige mensen die we in zwart Afrika ten noorden van het mond- en klauwzeerhek ontmoeten, zijn vriendelijk en vrolijk. De koeien lopen er vrij rond of worden door de mannen gehoed om ze te beschermen tegen groot wild. Daarom blijven de kinderen in het dorp. Voor de hut bewaakt de mater familias zorgvuldig het zuinige vuurtje onder de zwarte gietijzeren pot-au-feu. Buiten de steden spreken de mensen nauwelijks nog Engels. Om de weg te vragen in een bos met honderden paadjes moet je heel wat gesticuleren en over de nodige dosis fantasie beschikken. Het kan dan twee dagen duren om een verbindingstrack van 100 km tussen twee parallelle gravelwegen af te leggen. Vaak zijn er nauwelijks of geen wegen en zijn het gps en kompas onze enige houvast.

Botswana

Botswana bestaat grotendeels uit woestijn. De Kalahariwoestijn is echter geen echte woestijn, maar wordt zo genoemd omdat er geen oppervlaktewater is. In het regenseizoen van december tot april regent het er plaatselijk en blijft er water in de ondiepe pannen staan, wat dan heel wat dieren aantrekt. In het droge seizoen van april tot november verspreiden de dieren zich over het uitgestrekte gebied dat met grijze stekelige struiken en even pijnlijke bomen is begroeid.

Op onze terugkeer naar het zuiden doorkruisen we de Central Kalahari van het noordoosten naar het zuidwesten. In deze uitgestrekte halfwoestijn met vele pannen, dicht struikgewas en open bos zijn geen campings. Volgens de toeristische filosofie van Botswana doet het land aan low volume, high cost tourism. Je betaalt er veel geld voor, maar je kampeert helemaal alleen op een open plaats. De enige voorzieningen zijn een bush douche en een pit latrine. De douche bestaat uit een halfopen houten schutting en een aan een katrol opgehangen zinken emmer met kraan. Was- en drinkwater moet je zelf meebrengen. Wegens het droge seizoen zien we niet veel dieren. Bovendien zijn ze niet gewoon aan toeristen en auto's, waardoor ze schuw zijn. Struisvogels zetten al van ver een spurt in en gemsbokken laten je niet zo dicht naderen als in Etosha of Kgalagadi. De koning van de dieren stoort zich daarentegen niet aan de aanwezigheid van mensen. Een leeuwin heft lui haar kop op om ons even aan te staren en gaat dan weer liggen onder een boom op nog geen tien meter van de weg (lees bandenspoor). 's Nachts luisteren we naar het gebrul van de leeuw die zijn territorium afbakent. In de buurt van onze camp site betrappen we een caracal, een zeldzame rooikat met pluisjes op de oorpunten. In de voormiddag gaan bakoorvossen in paren op jacht. Met hun grote oren luisteren ze aandachtig naar het ondergrondse geritsel van insecten en kleine knaagdieren. Koedoekuddes leven verborgen in het struikgewas. Op de onbeschutte vlakte haasten ze zich naar de drinkplaats. Eerst drinken de vrouwtjes en de jongen terwijl het mannetje met zijn kurkentrekkerhoorns de wacht houdt. Als de kudde weer naar het dichte struikgewas trekt, doet hij een paar teugen en holt in galop zijn harem achterna.

De eindeloze rit voert ons over zandwegen door de steppe naar Mabuasehube, het natuurpark dat aan Transfrontier Kgalagadi grenst in het zuiden van Botswana. De biotoop verschilt niet zo sterk van Central Kalahari, alleen de kleur van het zand ondergaat geleidelijk aan een metamorfose van vuilgrijs naar warmgeel. Ook hier zien we niet zo veel dieren, amper bandensporen, maar wel veel dierensporen. Hyena's, luipaarden en leeuwen sluipen 's nachts rond de open kampeerplaatsen, waar je net zoals in Central Kalahari, een privéplaats voor jou alleen afhuurt. Sommige van de camp sites in Mabuasehube hebben een kraan, maar het opgepompte water is niet drinkbaar. Door de mineralen voelt het vettig aan en smaakt het zout.

Van Mabuasehube voert een piste ons weer naar Transfrontier Kgalagadi. Het vlakke landschap maakt plaats voor elkaar eindeloos opvolgende duinenrijen die van oost naar west evolueren van zandgeel naar steenrood. Onderweg grazen steenbokken en maken springbokken met bolle rug bokkensprongen. Schuwe elanden laten alleen een glimp van zichzelf zien. In rengalop geeft alleen de stofwolk nog een tijdje aan waar ze lopen. Halfweg overnachten we met ons groepje van tien als enige mensen in het hartje van een immens groot onbewoond gebied, waar de natuur de regels bepaalt en je het gevoel hebt een ontdekkingsreiziger te zijn. Half augustus ontluiken zoetgeurende witte en gele pomponnetjes op de stekelige struiken. Ook de gele bloempjes van de wuivende struiken op de vlaktes verspreiden een bedwelmende geur.

Zuid-Afrika

Het einde van de reis brengt ons weer naar het Zuid-Afrikaanse deel van Kgalagadi. Niet alleen de zoogdieren zijn er goed vertegenwoordigd, ook voor vogelliefhebbers is het een paradijs. Terwijl Namaquazandhoenen druk in de weer zijn om water tussen hun veren op te slaan om naar hun jongen te brengen, staat een zwarte ooievaar aandachtig te bestuderen hoe een koppel secretarisvogels in de buurt van een gemsbok vakkundig op jacht is naar reptielen aan de voet van een struik waarin een Namaquaduif is neergestreken. Gieren zitten op een dode boom te watertanden. Een batteleur met felrode poten en rode bek cirkelt in de lucht. Zanghaviken fladderen rond honingdassen om een knaagdiertje dat aan de tanden van de das ontsnapt te kunnen pikken. Een dwergvalk bewoont een vertrek in het groepsnest van sociable weavers. Een grijze wouw zit op een tak een braakbal naar buiten te werken.

Bij het buitenrijden van het park aan Twee Rivieren moeten we nog de nodige grensformaliteiten vervullen, wegens de grensovergang in de woestijn, waar geen douanekantoor is. Het einde van de reis nadert. De auto's moeten weer naar Kaapstad.

Van de 10.000 km die we in totaal hebben afgelegd, hebben we er nauwelijks 2.000 op asfalt gereden, waarvan de eerste en de laatse 750 van en naar Kaapstad in Zuid-Afrika. Meestal hobbelden we over een paar bandensporen in de bush of raasden we met een grijze stofwolk in ons kielzog over een gravelautosnelweg, waar we op een hele dag amper 5 tegenliggers kruisten. Regelmatig moet je wel gas terugnemen om in de zandbak te duiken van de vele droge rivieren die de weg onderbreken. Links en rechts van die kaarsrechte gravelwegen strekt zich zo ver het oog reikt dor weiland uit waar bokkende springbokken, gemsbokken met hun lange, rechte hoorns en koedoes met hun kurkentrekkerhoorns met de schapen en koeien wedijveren voor wat gras. Mijlenver is geen mens of huis te bespeuren.

Op de grens tussen Namibië en Zuid-Afrika kronkelt de Oranjerivier als enige bron van water moedig door de dorre bergen. De weg loopt door de stoffige rivierbedding.

In juli en augustus is het winter op het zuidelijk halfrond en toch is het in Richtersveld overdag al heter dan 35 °C. Het regent er zelden of nooit.

Aloë's en kokerbomen sieren de droge valleien van Richtersveld.

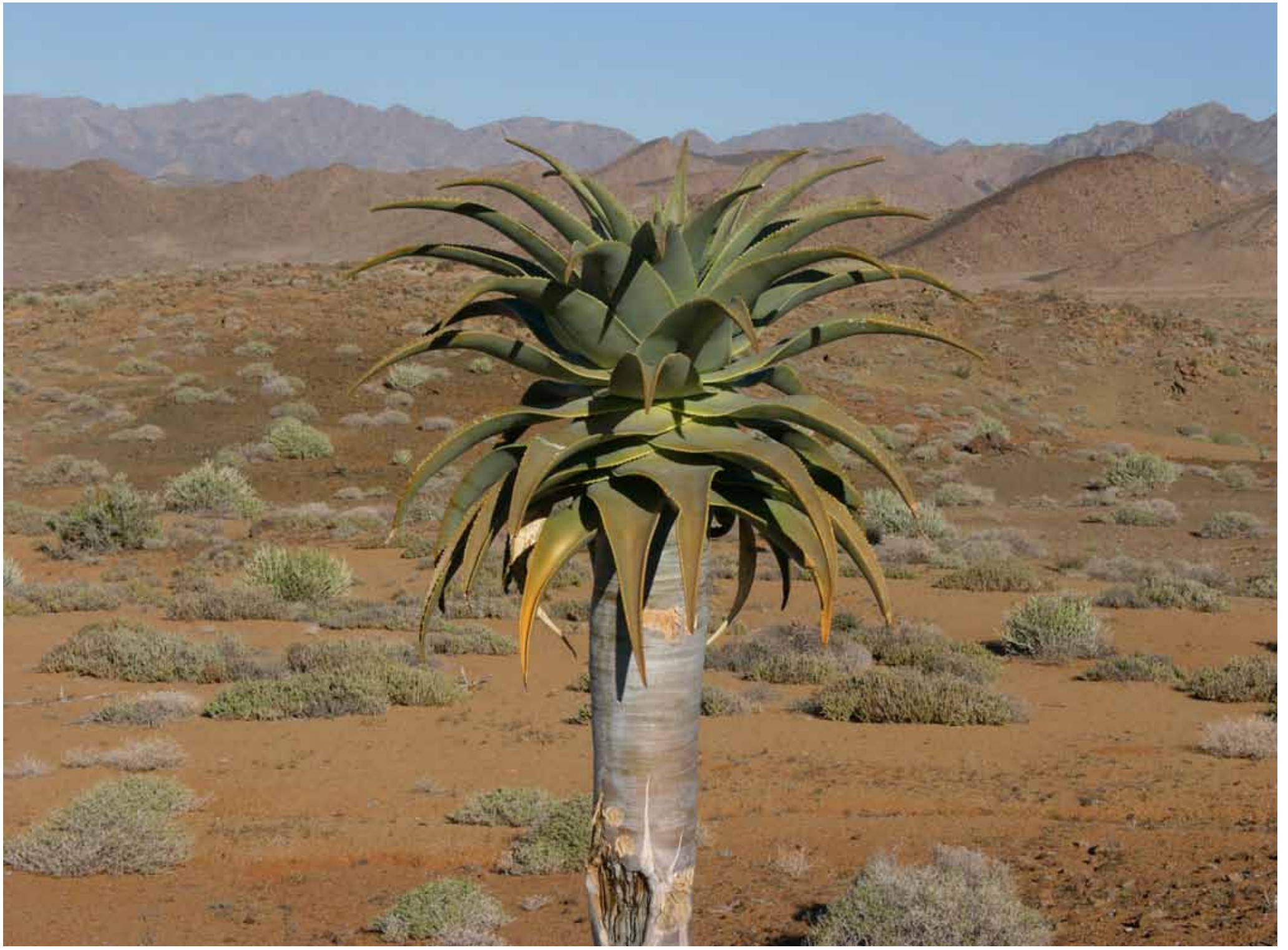

De Bosjesmannen hollen de vezelige takken van de kokerboom uit om er pijlkokers van te maken. Verder is het hout van de kokerboom alleen maar geschikt om er doodskisten van te maken.

In het ruige maanlandschap van Namaqualand vormt de endemische pachypodium namaquanum met zijn flesvormig lichaam een spookachtige verschijning. Hij wordt ook elephant's trunk (olifantssnuit), halfmensie en noordkijker genoemd. De stam buigt naar het noorden onder een hoek van 20° tot 30° omdat de zon in het zuidelijk halfrond in het noorden staat.

De meestal onvertakte, cilindervormige stam van het halfmensie wordt 1,5 tot 2,5 m en soms tot 4 m hoog. De plant groeit 0,5 tot 1,5 cm per jaar en kan honderden jaren oud worden.

Door de kroon van bladeren op het uiteinde van de takken lijkt dit halfmensie wel een cheerleader. De bloemen ontstaan in deze kroon en zijn roodbruin van kleur met daarin gele strepen. De stam heeft 5 cm lange doorns.

Het halfmensie wordt door de Nama vereerd. Ze geloven dat hij hun voorouders belichaamt die half mens, half plant zijn geworden en rouwen om hun oorspronkelijke woonplaats in Namibië waaruit ze werden verdreven.

Richtersveld, een betoverende bergwoestijn aan de monding van de Oranjerivier, met paarse bergen en vreemde vetplanten. De planten halen het nodige vocht uit de ochtendmist die soms uit de oceaan komt.

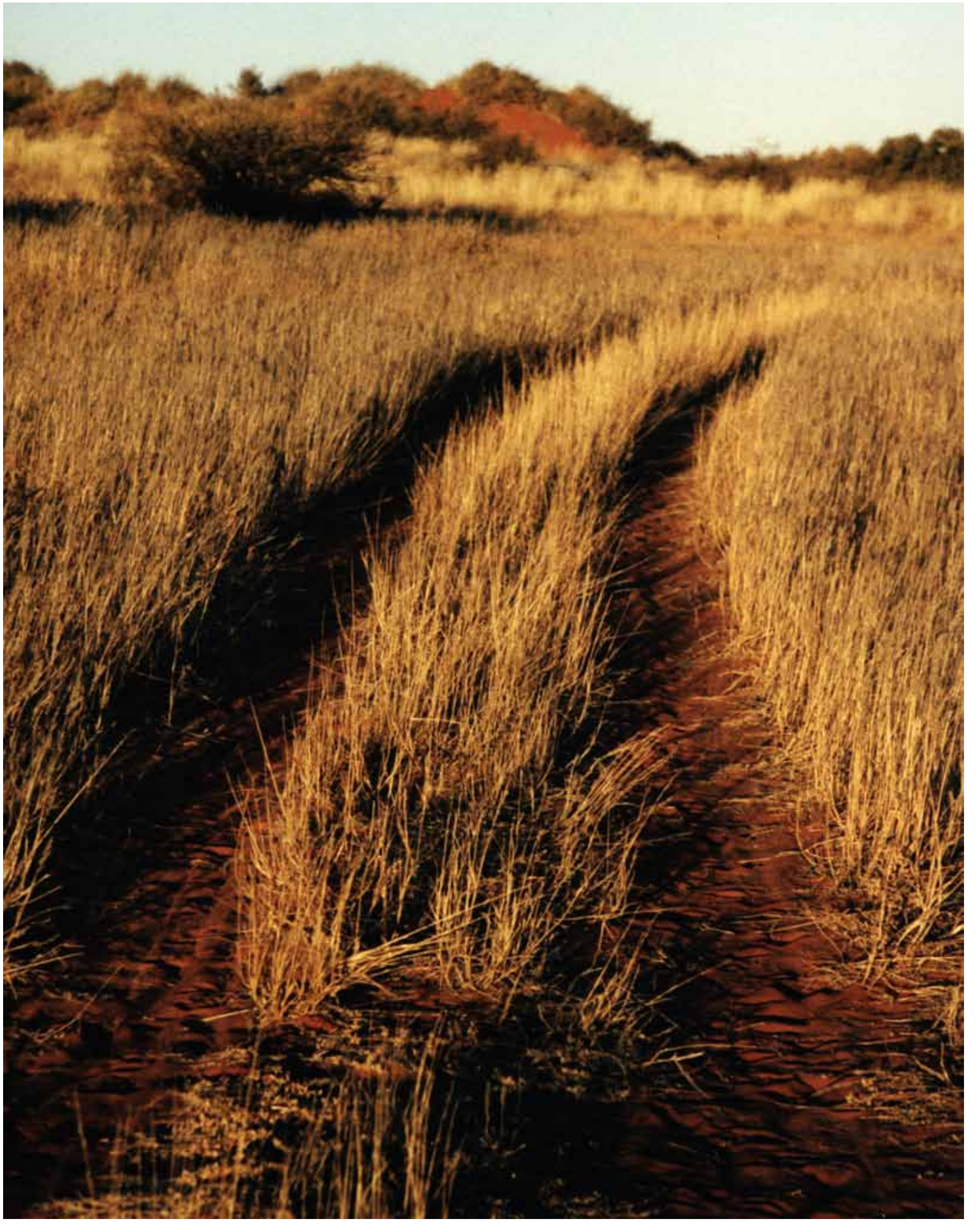

Gemsbokkommers en tsammameloenen rijpen in juli en augustus. De takken en bladeren van de plant drogen dan uit en sterven af.

Tsammameloenen zijn een onmisbare bron van vocht voor mens en dier. We hebben ze op allerlei manieren uitgeprobeerd: gegrild, geperst, rauw ... ze bleven even bitter.

Het Kgalagadi Transfrontier Gemsbok Park dat van Zuid-Afrika tot in Botswana doorloopt wordt gekenmerkt door twee parallelle meestal droge rivierbeddingen met daar tussenin eindeloze duinenrijen. De rivieren komen samen in het parkdorpje Twee Rivieren dat meteen ook de grenspost met Botswana is. In het Gemsbokpark zie je kuddes blauw wildebeest, rood hartebeest, springbok en gemsbok die aan de waterplaatsen komen drinken.

De duinen hebben een dieporanje tot bijna paarsrode kleur. Deze halfwoestijn is begroeid met grassen, struiken en stekelige acacia's.

Secretarisvogel, wevernesten
en zwartrugjakhals in
Transfrontier Kgalagadi
Gemsbok Park, Zuid-Afrika.

Een nieuwsgierige zwartrugjakhals
komt voorzichtig dichterbij.

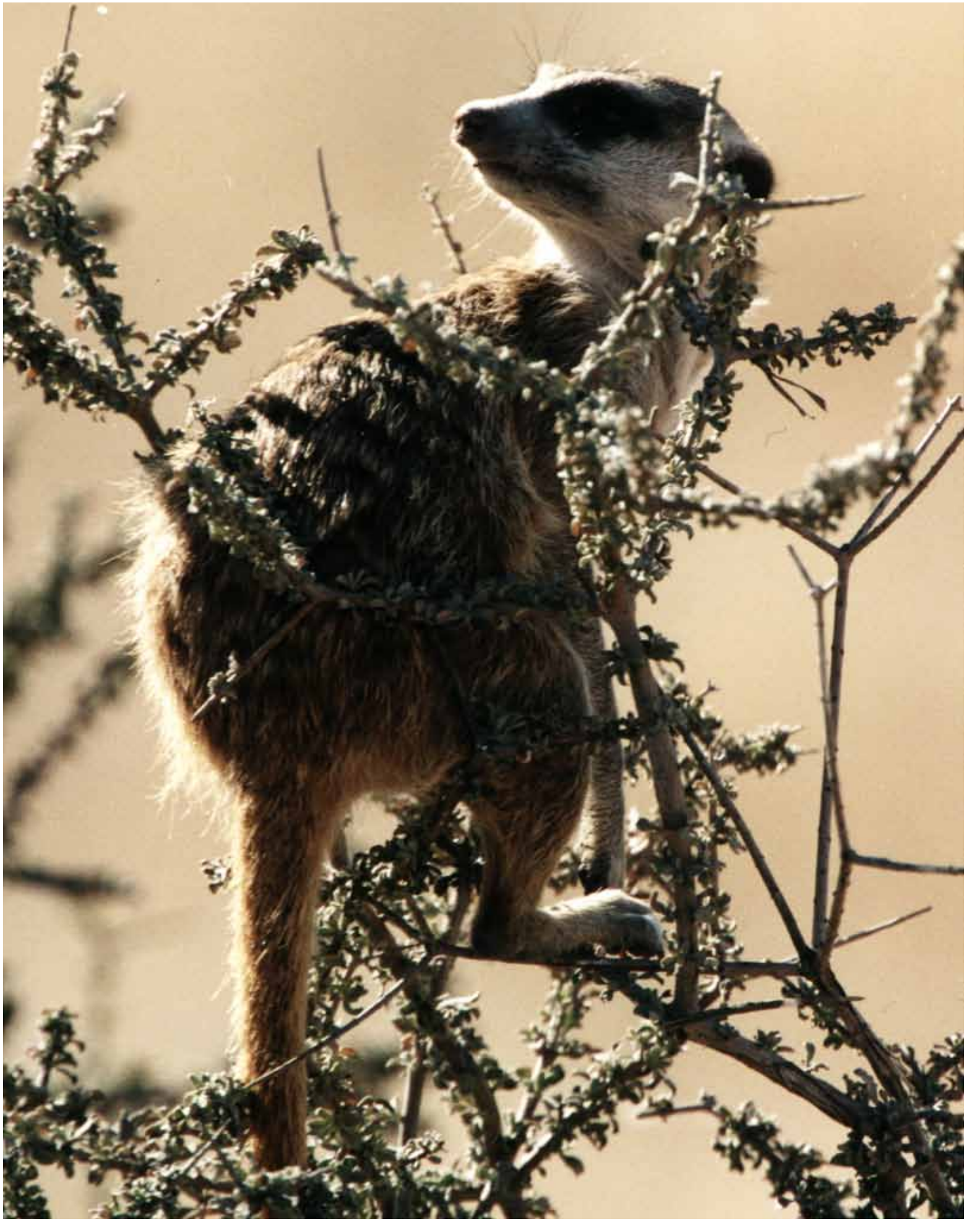

Stokstaartjes leven vaak samen met grondeekhoorns die bijna overal holen graven. Zelfs in de weg.

Struisvogels en leeuwen in het Zuid-Afrikaanse Transfrontier Kgalagadi Gemsbok Park.

Twee Kgalagadileeuwen met hun kenmerkende zwarte manen warmen zich in de ochtendzon na een koude nacht onder het vriespunt. Ze storen zich niet aan onze aanwezigheid, kijken ons onbeschaamd aan, steken op tien meter van onze auto de weg over, gaan nog even op de wal liggen en zijn weer weg.

Vers bandenspoor van zandkleurige Defender en vers leeuwenspoor.

Van Kgalagadi naar Lüderitz reden we door de rode duinen en over een pan, waar de weg in het droge seizoen dwars doorheen loopt.

Het spookstadje Kolmanskop is voor de diamantonginning in 1908 op een zandduin gebouwd. In 1948, amper veertig jaar later, werd het weer verlaten. Op het hoogtepunt van de diamantontginning woonden er 300 Duitse volwassenen, 40 kinderen en 800 Ovambo-arbeiders. De directeur, ingenieurs, dokters en leraar woonden in ruime villa's. De kegelbaan, het casino en de theaterzaal zijn goed bewaard gebleven. In de grootkeuken en refter werden de maaltijden in ploegen bereid en opgediend. Het ziekenhuis was uitgerust met het eerste röntgenapparaat in Zuid-Afrika om vooral gesmokkelde diamanten op te sporen.

De stijve zeebries van de koude Benguela-stroom uit de Atlantische Oceaan verplaatst tonnen zand die dagelijks uit de straten en van de spoorlijn moesten worden geveegd.

Na de Tweede Wereldoorlog werd de diamantontginning er onrendabel, de mensen trokken weg. Het zand is gebleven.

In Kolmanskop bij Lüderitz aan de Atlantische Oceaan werden de eerste diamanten van edelsteenkwaliteit op het strand gevonden. Al het zand van de onmetelijke woestijn werd gezeefd en verlegd tot er aan de Oranjerivier en nu zelfs op de oceaanbodem rendabelere diamantvindplaatsen werden ontdekt.

Monitorspoor in Fish River en kokerbomen op een bergrug
op weg naar Sossusvlei in de Namib Desert.

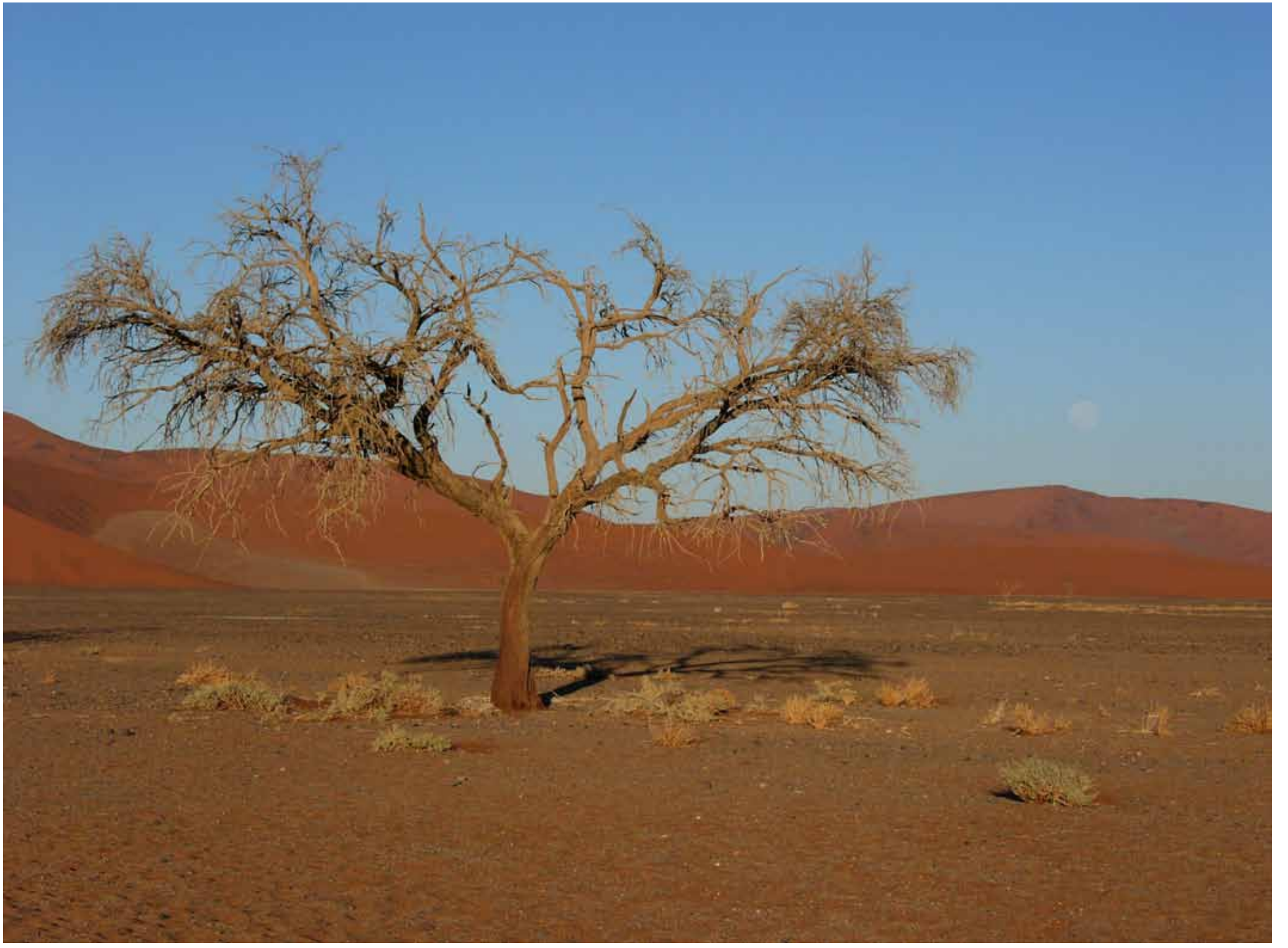

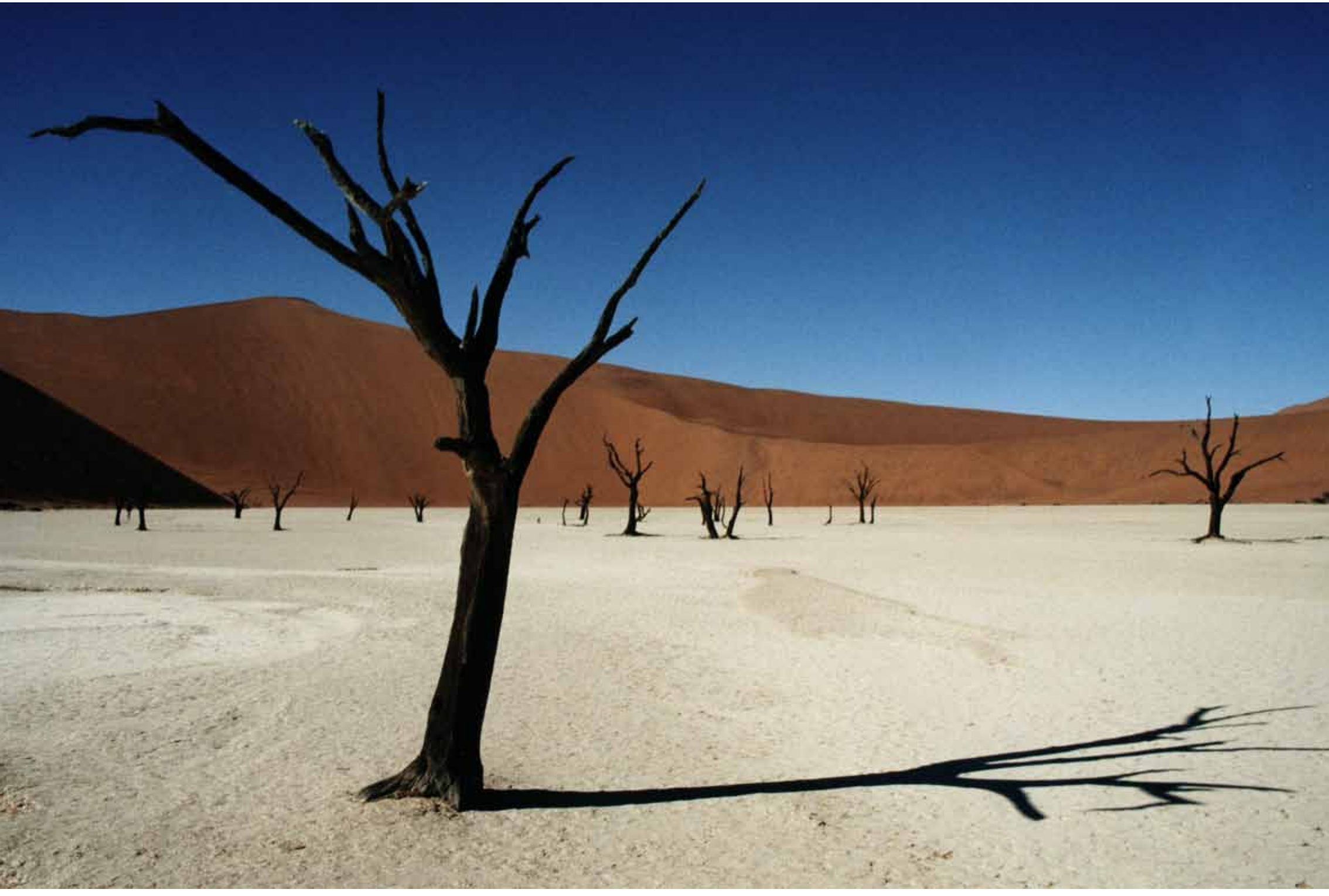

De duinen van de Namibwoestijn kleuren in alle tinten van dieporanje tot paarsrood. Dune 45 ligt op 45 km van de rand van de woestijn. De duinen rond de droge met accacia's omzoomde Sossusvlei zijn ongeveer 300 meter hoog.

In de Namibwoestijn brandt de zon zelfs tijdens de winterdagen verzengend. 's Avonds daalt de temperatuur even snel als de zon.

Gemsbokken kunnen zonder oppervlaktewater overleven. Ze halen voldoende vocht uit de schijnbaar uitgedroogde planten.

Deadvlei staat al 100 jaar droog. De bomen zijn dood en steken scherp af tegen de witte vloer van de onmetelijke pan en de hoog oprijzende dieporanje duinen.

Hoe ouder de duin, hoe dieper de kleur wegens langzame oxidatie van ijzerdeeltjes en de aanwezigheid van minerale granaatfragmenten.

DEADVLEI
11
KM
FOLLOW MARKERS

Welwitschia Drive bij Swakopmund aan de Atlantische kust waar nog overblijfselen van Zuid-Afrikaanse troepen tijdens de Eerste Wereldoorlog liggen.

De groene, zwarte en oranje mossen die in de woestijn aan de kust leven zijn uiterst kwetsbaar. Bandensporen blijven dan ook honderden jaren zichtbaar.

De *Welwitschia mirabilis* of tweebladkanniedoodnie groeit alleen aan de Atlantische kust van Zuid-Angola en Namibië tot aan de Oranjerivier, waar het nooit regent. De plant leeft uitsluitend van de mist die 's morgens met de koude Benguelastroom uit de Atlantische Oceaan rolt. Op de kurkachtige stam groeien twee bladeren die na verloop van tijd scheuren en krullen waardoor het lijkt alsof er een kluwen op de grond ligt. De vrouwelijke plant draagt dennenappelachtige vruchten, de mannelijke plant heeft veel kleinere zaadknoppen.

Aan Cape Cross, ten zuiden van de Skeleton Coast, blaft, wriemelt en schijt een kolonie van 80.000 pelsrobben. De kleine en zwakke dieren zijn een makkelijke prooi voor ronddolende zwartrugjakhalzen en hyena's.

Cape fur seals aan Cape Cross, waar de Portugezen in 1486 als eerste Europeanen voet aan Namibische wal zetten. Ze hadden de gewoonte overal waar ze aan land kwamen een kruis op te richten. Dit kruis was vanop zee goed zichtbaar en diende als baken voor de zeevarenden langs de gevaarlijke kust van zuidelijk Afrika.

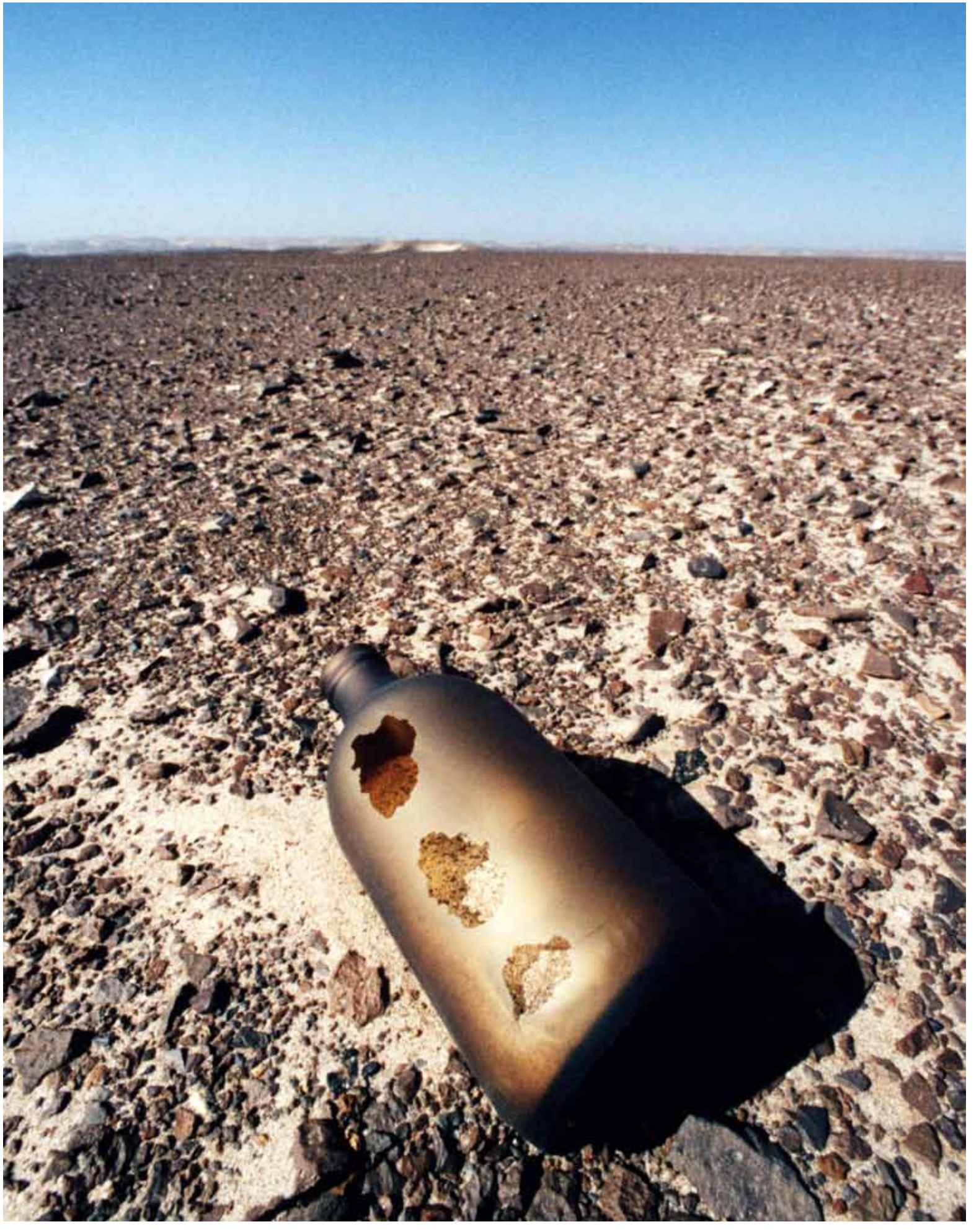

Het zuidelijk deel van de Skeleton Coast is een steenwoestijn doorsneden met droge rivierbeddingen waarin lage struiken groeien. Via de rivierbeddingen komt het wild soms tot aan de kust. In het zand tussen de planten krioelt het van de wildsporen. Zelfs olifanten, giraffen, leeuwen en wrattenzwijnen bereiken via die weg soms de kust.

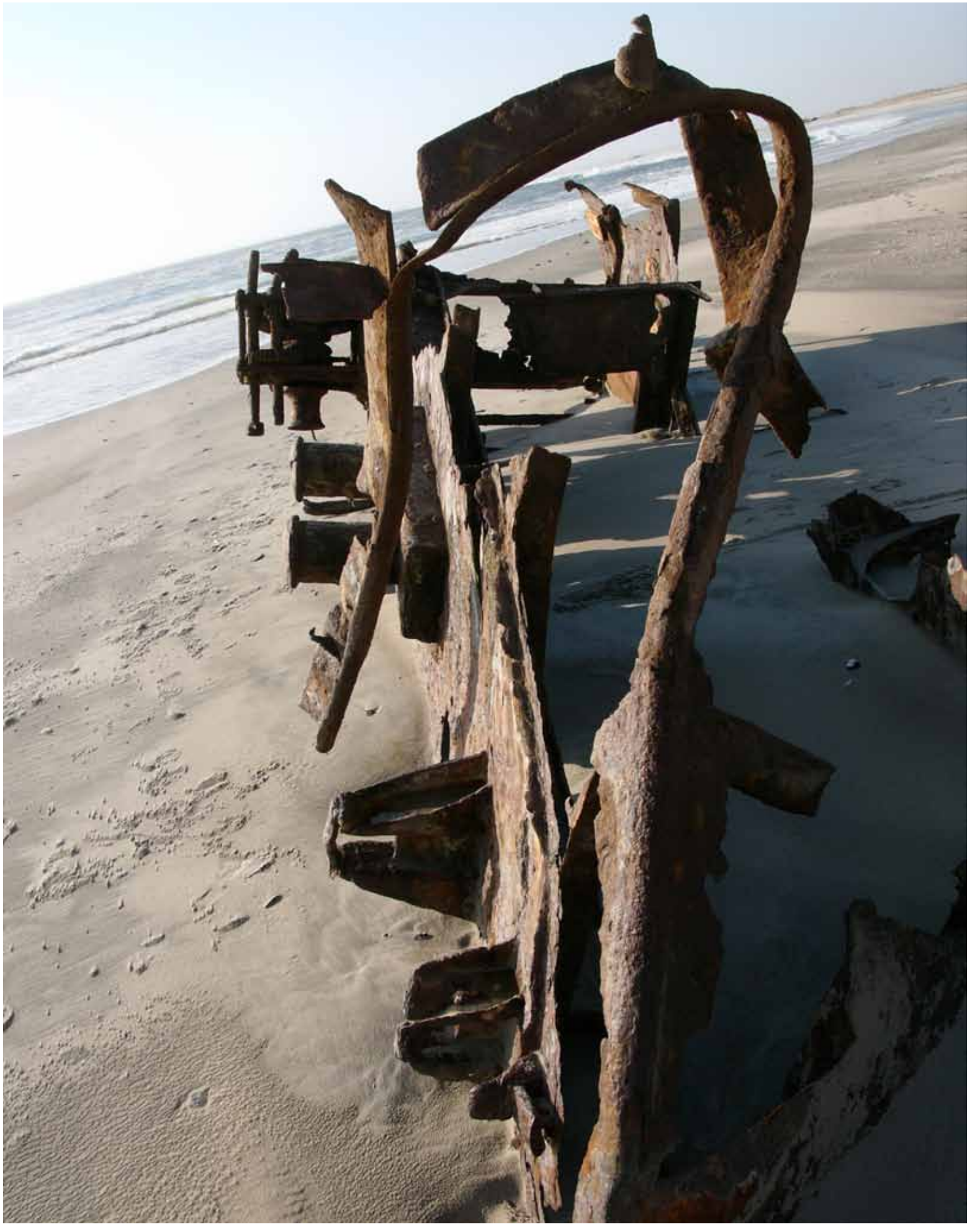

De moedige restanten van scheepswrakken voeren een laatste verbeten strijd om de onverbiddelijke elementen te trotseren.

Het strand van de Skeleton Coast ligt bezaaid met schelpen. Je struikelt er over de zeehondenknoken, pinguïnlijken, walvisgeraamten en scheepswrakken die door de Benguelastroom op het strand worden geworpen.

De verse sporen in het zand verraden de aanwezigheid van hyena's en jakhalzen.

Walvisrestanten en schedel van een wrattenzwijn.

Een dertigtal kilometer van de kust streelt de opkomende zon de ochtend met een warme gloed. Maar de wind jaagt de mist uit de oceaan landinwaarts. Het koude vocht komt razendsnel dichterbij. De zon verbleekt, wordt wazig en lost op in de dikke witte mist.

De woestijnolifanten van de Hoanibrivier zijn kleiner dan de olifanten van Etosha. Volgens onze GPS-gegevens en de waarschuwingen van locals was de weg extremely dangerous vanwege elephant attacks.

De woestijnolifanten in de droge rivierbedding van de Hoanib, waar het water hoofdzakelijk onder de grond stroomt en maar af en toe een plas vormt, hebben minder water nodig dan hun grote broertjes van Etosha. Ze kunnen water ruiken en graven dan een put tot het water uit de grond opborrelt. De gigantische acacia's bieden schaduw en voldoende voedsel. Ze hebben kleine slagtanden vanwege het gebrek aan kalk in het drinkwater. Dit is meteen ook hun redding.

NHR 988

Grootvoetsporen

Een moederolifant leeft met haar pasgeboren jong en puberkalf afgezonderd van de kudde tot het jong stevig genoeg op zijn poten staat om niet door de kudde onder de voet te worden gelopen.

De families woestijngiraffen met zogende jongen blijven op een veilige afstand terwijl het mannetje waakt en één van de vele indrukwekkende acacia's in de Hoanibrivierbedding snoeit.

Tôle ondulée in Kaokoland. De uiterst noordwestelijke provincie van Namibië, aan de grens met Angola en de verboden strook van de noordelijke Skeleton Coast aan de Atlantische Oceaan is het ruigste en wildste gebied van het land. Je kan er dagen rijden zonder een mens te ontmoeten. Je rijdt en kampeert onbeschermd, maar vrij tussen de gemsbokken, struisvogels, olifanten, luipaarden en leeuwen. Je moet voldoende brandstof, water en voedsel inslaan voor je het gebied intrekt, waar geen asfaltwegen en nauwelijks gravel roads zijn aangelegd.

Een luipaard liet zijn sporen achter bij het ondiepe riviertje waarin we na drie stoffige dagen in Kaokoland eindelijk nog eens een verfrissend bad konden nemen.

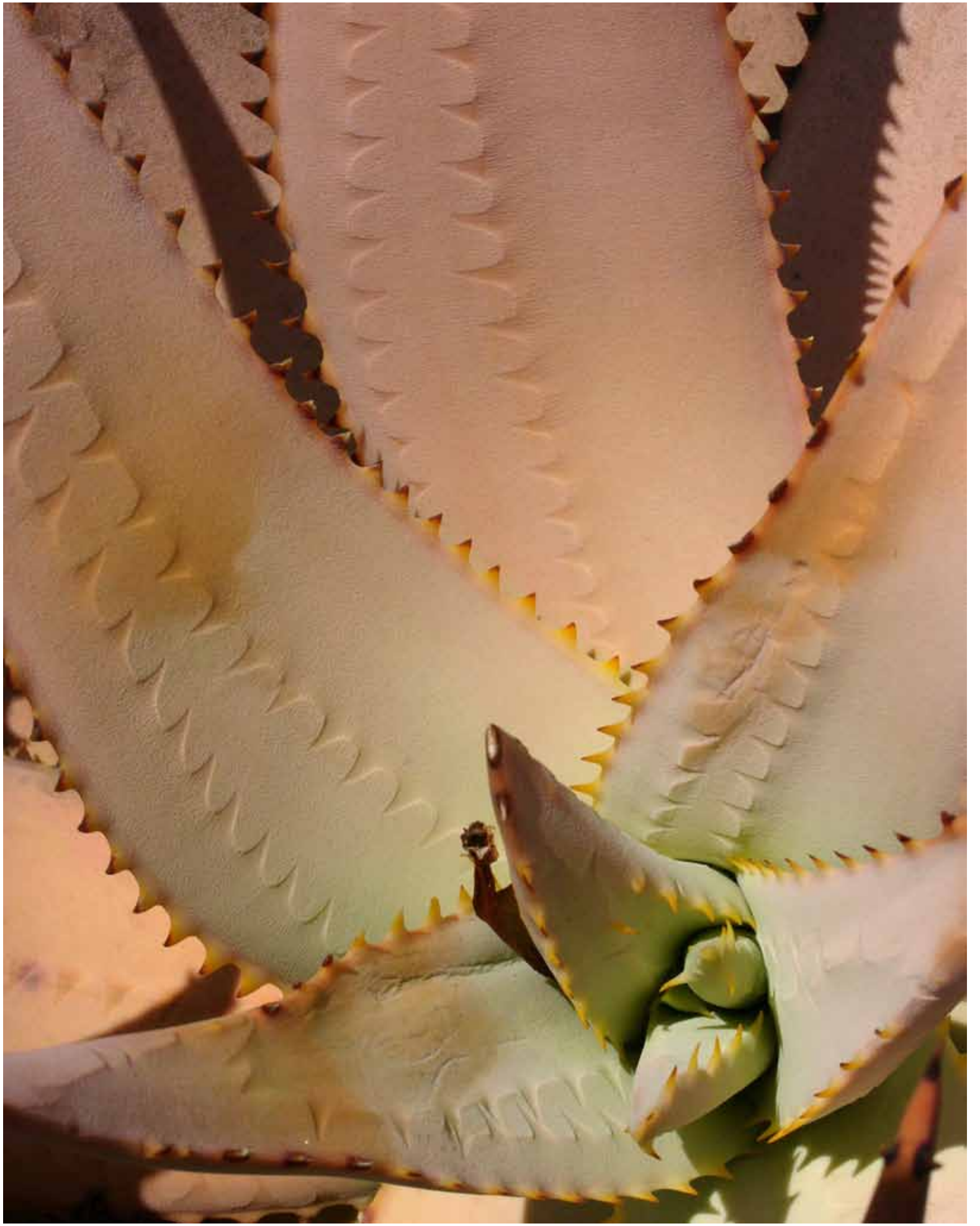

De rode rotsen van Damaraland en drie meter hoge termietenheuvel.

Toen de gasflessen bijna leeg waren, kookten we op houtvuur van olifantendrollen en gesprokkelde takken van ijzerhout met een bikkelharde rode kern. Na twee dagen in Kaokoland was ook ons brood op en aten we ‘s morgens, ‘s middags en ‘s avonds rijst op allerlei wijzen.

Met een omtrek van 53 meter was Grootboom de grootste baobab van Namibië. Hij is in 2004 omgevallen en ligt nu te verpulveren. Misschien zie je er volgend jaar al niets meer van.

In Zwart-Afrika, ten noorden van het mond- en klauwzeerhek dat Afrika van west naar oost doorkruist, wonen de zwarten in hutten, is de wei niet omheind en grazen de koeien tussen de olifanten, die takken van de bomen rukken en kralen, waar koeien en geiten 's nachts in worden bijeengedreven, plattrappen.

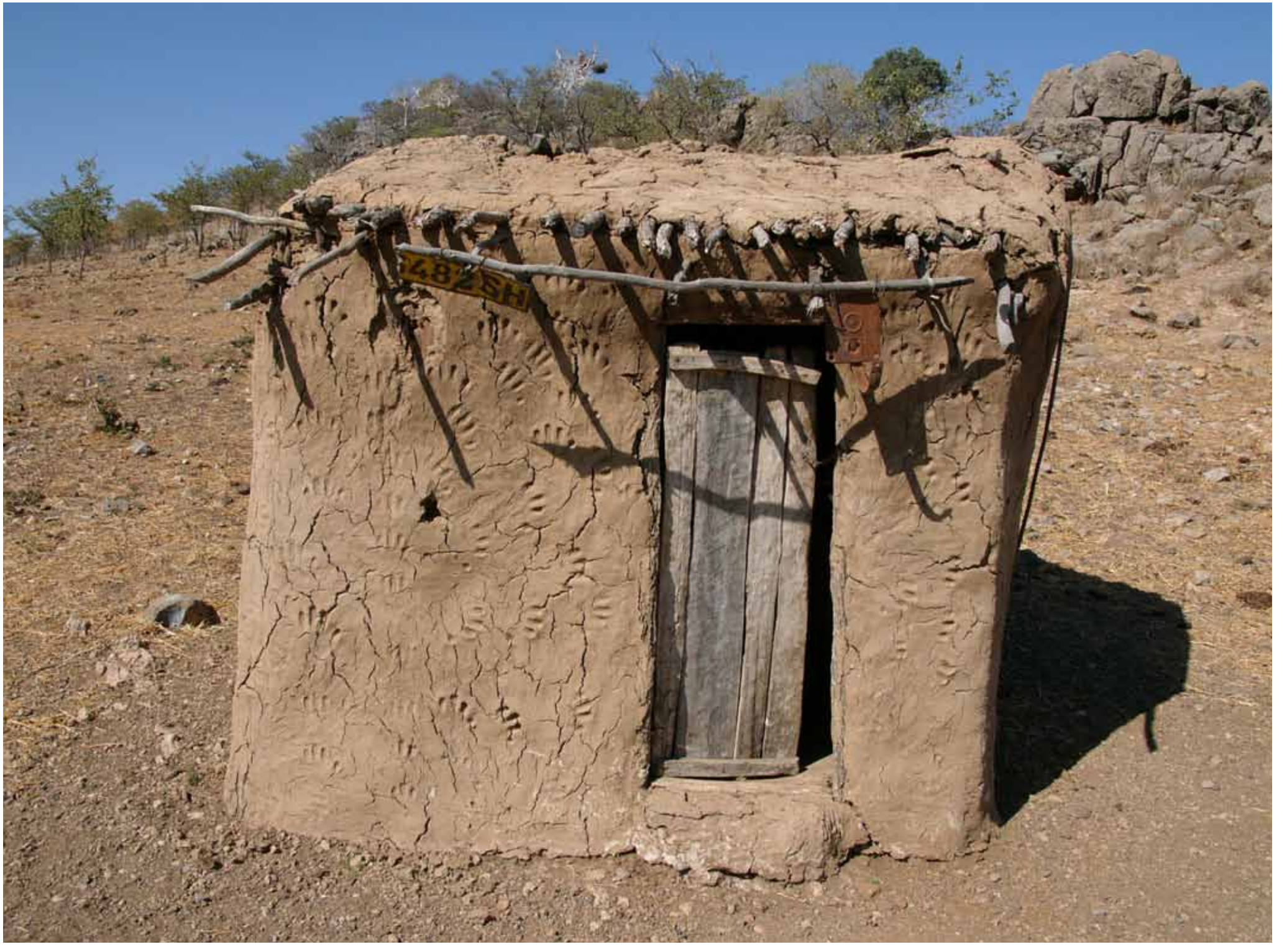
48 SH

Sprokieswoud met moringabomen die eruit zien alsof ze door de goden ondersteboven in de grond zijn gegooid.

Geelbloeiende en welriekende acacia aan de zoutpan van Etosha.

Etosha is een uitgestrekte zoutpan waarrond kuddes blauw wildebeest, springbokken, gemsbokken, koedoes, elanden, zebra's en neushoorns grazen. Giraffen en olifanten doen zich tegoed aan de acacia's en mopanebomen. Blackfaced impala's en rode hartebeesten wachten geduldig hun beurt af aan de drinkplaatsen. Leeuwen, jachtluipaarden en luipaarden liggen op de loer.

Olifanten nemen regelmatig een uitgebreid bad.

De grote zoutpan van Etosha was ooit een binnenzee
die in de loop der eeuwen is uitgedroogd.
De bronnen in de savanne rond de zoutpan trekken
grote kuddes vlaktebewoners aan zoals
springbokken, zebra's en blauw wildebeest.
Giraffen vinden er genoeg acacia's en grote bomen.

Wevers bouwen ijverig aan hun groepsnest tot het te zwaar wordt voor de boom, de tak afbreekt en met nest en al op de grond valt.

Wanneer de 20.000 Burchell's Plain Zebras van Etosha
de weg oversteken, moet je even geduld hebben.

reuter

De mannetjesleeuw zat verscholen in de struiken. De leeuwin lag uren lui onder de boom en reageerde alleen toen de kinderen enthousiast varkensgeluiden maakten.

Enkele weken ervoor zagen we een leeuw zonder aanloop vlotjes twee meter hoog springen.

De pootafdruk van een leeuw is 13 cm lang.

Koedoe of
kurkentrekkerantiloop,
steenbok en black-faced impala.

In Deception Valley in
Central Kalahari hebben
Marc en Dehlia Owens
zeven jaar lang gevlekte en
bruine hyena's bestudeerd.

DECEPTION
VALLEY
TRACKS VERY SLIPPERY
WHEN WET DRIVE SLOWLY

De track in het Transfrontier Kgalagadi Gemsbok Park van Mabuasehube in Zuid-Botswana naar Nossob in Zuid-Afrika loopt 120 km door los zand en duinenrijen. Het is waarschijnlijk lang geleden dat het pad nog eens werd bereden want we merkten geen spoor van een voorganger. De weg mag maar in één richting worden afgereden en moet gereserveerd worden. Je bent dan de enige mens in het gebied.
Je overnacht halverwege aan de Mosomane-pan tussen de gemsbokken, luipaardsporen en lachende hyena's. Het enige teken van beschaving is een bordje waarop staat Camp Site, meer niet, geen omheining, geen bush douche, zelfs geen pit latrine, je moet zelf een putje graven.

In het mulle zand rijd je makkelijk vast. Om niet stil te vallen en de duintoppen te halen, moet je een aanloopje nemen, anders gaat de auto kamelen en graaf je diepe putten voor de volgende.

Gemsbok en gemsboksporen.

Gemsbokken of oryxen komen in heel Zuid-West-Afrika voor, je ziet ze overal. Samen met struisvogels zijn het echte woestijndieren. De gemsbok is terecht het nationale symbool van Namibië.

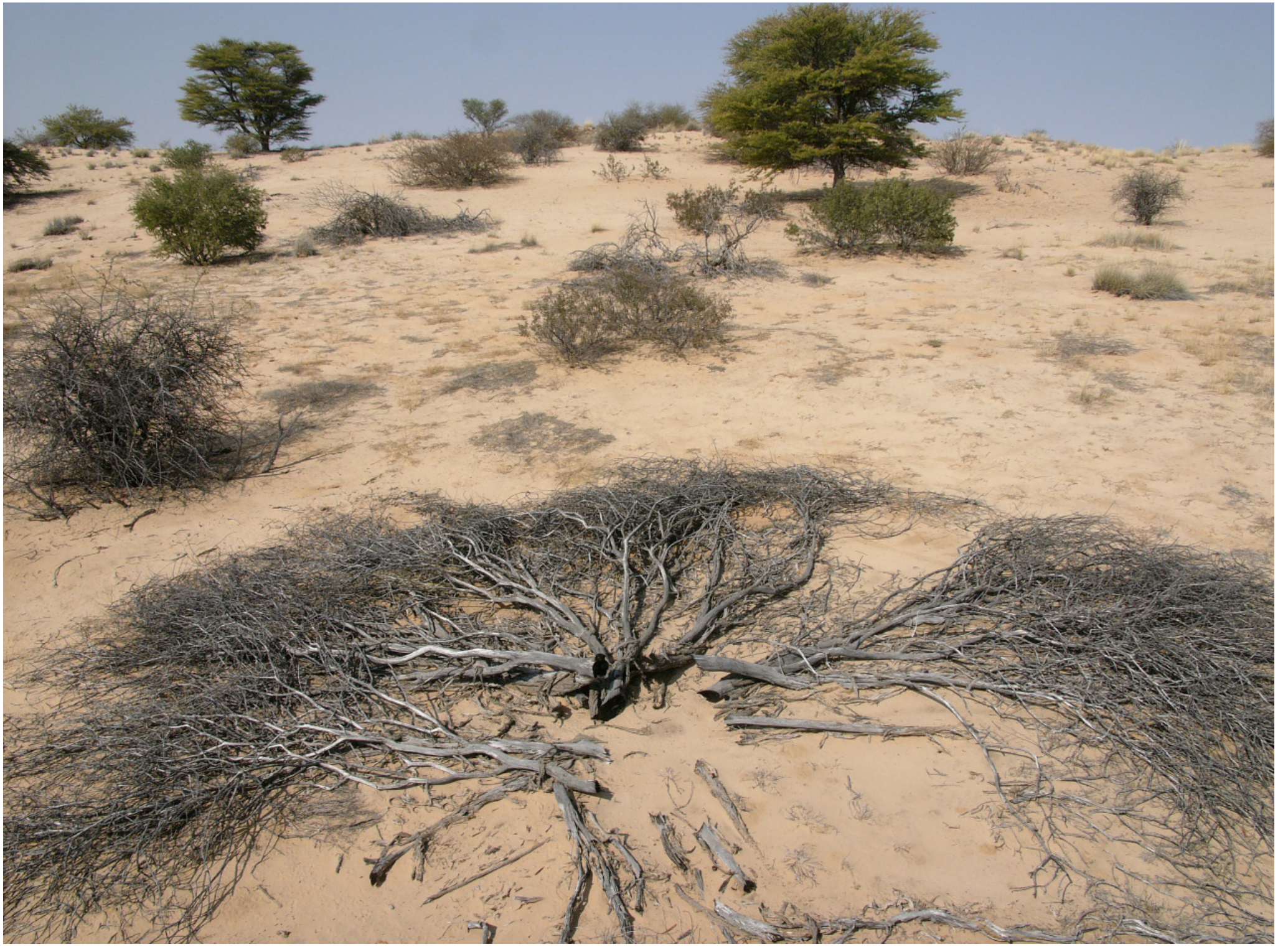

De Kalahari is begroeid met grassen, struiken en bomen, maar is een woestijn omdat er geen oppervlaktewater is. Alleen tijdens de zwoele periode van december tot maart staat er wat water in de pannen. De onweersbuien blijven meestal beperkt tot een regen van bliksemschichten. Sporen van bosbranden zie je niet, wel veel dode door blikseminslag verbrande bomen. Soms brandt heel de stam met de wortel weg en blijven de takken in een waaier op het zand liggen.

Na wat geduld kwamen grondeekhoorns en neushoornvogels gretig cornflakes uit de hand eten. Sommige eekhoorns waren zelfs zo frank dat ze bij de kinderen op de schoot durfden te klauteren. Een eekhoorn kon zijn nieuwsgierigheid niet de baas en krabbelde met zijn pootjes aan de broekzak van Joris. Vervolgens deed hij verwoede pogingen om met zijn snuitje naar wat eetbaars te zoeken. Iris vond het ook geweldig. Toen we haar waarschuwden om niet te hard te schrikken als het beestje toevallig in haar vingertje zou bijten, antwoordde ze: “Dat is niet erg, ik heb het al gevoeld.”

Deception Pan is een bedrieglijke pan die altijd water lijkt te bevatten, maar net zo droog is als alle andere pannen.

Blauw wildebeest, rood hartebeest en bakoorvos of bat-eared fox luisterend naar insecten onder de grond.

Springbokken maken met bolle rug bokkensprongen om indruk te maken.

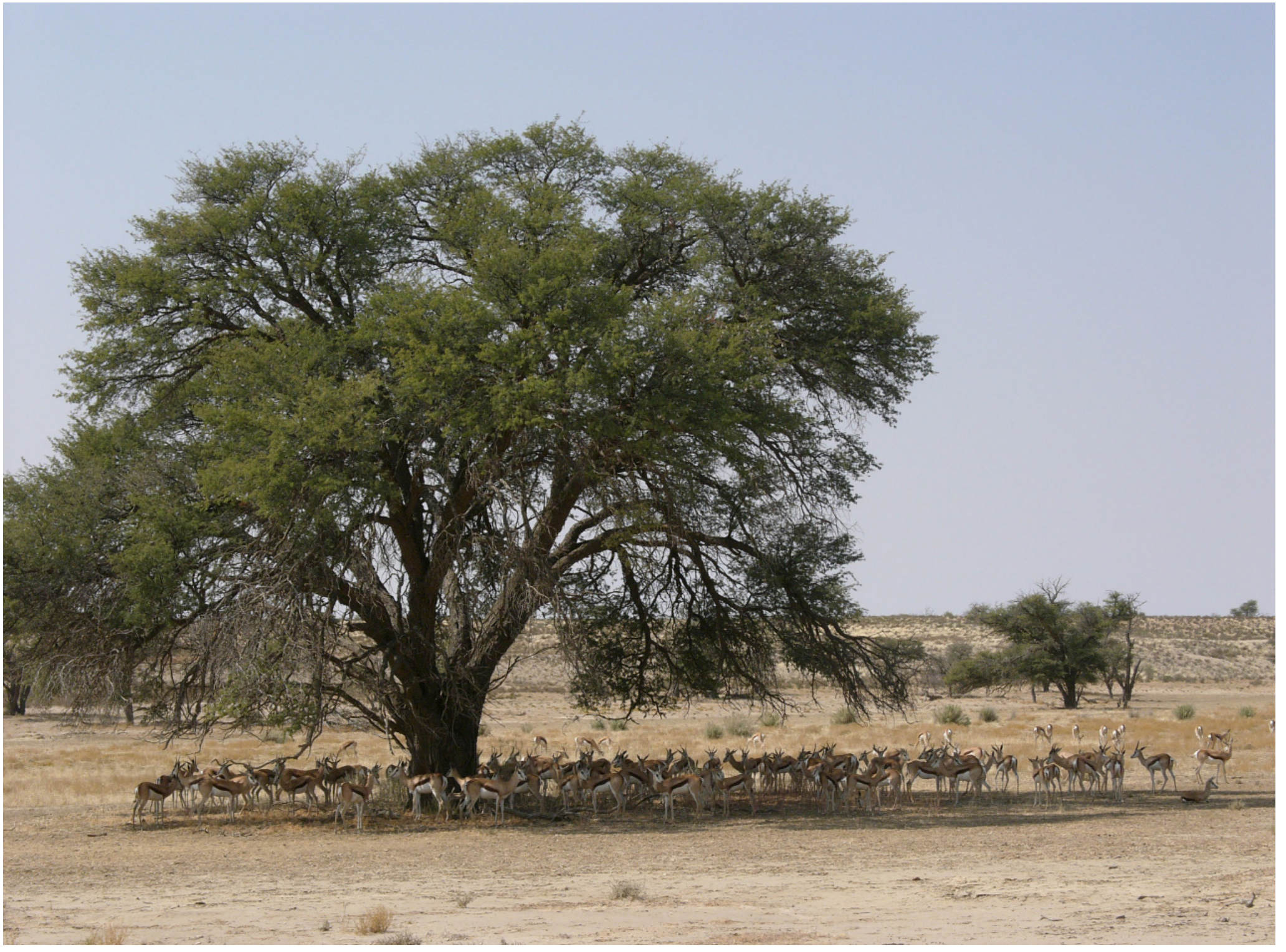

Het kampvuurtje is niet bedoeld om leeuwen en hyena's op een afstand te houden, maar vooral om ons te warmen in de kille ochtendbries na de koude winternacht.

Kaokaveld is doorsneden met diepe valleien en kloven. Hier en daar staat een plas water van een rivier die hoofdzakelijk ondergronds naar de Atlantische Oceaan stroomt. De plassen trekken groot wild aan, waardoor je hier ook op je hoede moet zijn voor een ontmoeting met een luipaard.

Water bijvullen, brandstof tanken en voorraad inslaan nemen meer dan een halve dag in beslag. Vooral met een geperforeerde tuinslang, een gezandstraalde dieselpomp met een zwengel en reisgenoten die van de grote honger olifantendrollen eten.

Zuid-West Afrika bestaat grotendeels uit woestijn en is dan ook het dunst bevolkte gebied van Afrika. Tijdens een rit van vijf uur over een gravel road kruis je maar enkele tegenliggers. Op de tracks zie je gedurende een hele dag hoogstens één ander voertuig en dat is soms een ezelkar. Geen stress in het verkeer, hoewel je soms een hele dag nodig hebt om honderd kilometer af te leggen.

De avond valt vroeg in Afrika. We hebben gezellig gebarbecuet, gedanst rond het kampvuur, Cuypers-poly gespeeld en naar het gebrul van de leeuwen geluisterd.

Voetsporen in Zuid West Afrika

Camera's	Canon eos 3 | Leica Digilux II | Canon eos d10
Fotografen	Peter Cuypers | Anne Vaeck | Walter De Raedt
Tekst	Anne Vaeck
Lay-out	Peter Cuypers
Lettertype	Today sb
Druk	Digitale laserprint Xerox Tektronix Phaser 7300
Papier	220 gr color laser
Cover	Namib Desert | Burchell's Plain Zebra

Een uitgave van www.anthologie.be

Riemstraat 18, 2000 Antwerpen
Tel. 03 238 84 27
info@anthologie.be